

การพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

ทีชกุล คำงาม^{*} นาดยา ปิณฑนานนท์ และศิริรัตน์ ศรีสอาด

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

^{*}Corresponding author: teekakul.k@ku.th

บทคัดย่อ

การพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ เกิดขึ้นเนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาเรื่องคุณภาพนักเรียนที่ไม่สามารถนำความรู้ ทักษะที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวันได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเป็นคลังงานสำหรับครูได้นำไปใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการทำงานให้กับผู้เรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ ประเมินบริบทการทำงานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และศึกษาการวางแผนของครูในการนำบริบทการทำงานที่สร้างขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของตน จากการดำเนินการวิจัยได้ผลการออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานในการเรียนประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา (ประถมศึกษาปีที่ 1-6) ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ประวัติศาสตร์ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่า มีคุณภาพในระดับมาก และครูทุกคนสามารถนำบริบทงานไปประยุกต์ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของตนได้

คำสำคัญ : 1. บริบทการทำงาน 2. สมรรถนะของนักเรียน 3. การเรียนประวัติศาสตร์

Workplace context development for enhancing students' competencies in learning history

Teekakul Kamngarm^{*} Nataya Pilanthananond and Sirirat Srisa-ard

Faculty of Education, Kasetsart University,

Bangkok 10220, Thailand

^{}Corresponding author: teekakul.k@ku.th*

Abstract

This research on workplace context development for enhancing students' competencies in learning history was aimed at finding a solution to the problem that history students in Thailand cannot apply their knowledge to their work in real life. The research developed a model for workplace context improvement for history teachers using experts' evaluations of workplace contexts and studies of teachers' plans to apply the created models in their teachings. As a results, this research created a design to improve workplace contexts for history learning of the elementary level (Grade 1 - Grade 6). The design is aligned with the history content standards and the indicators for the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551. In an overview, the experts agreed on the high quality level, and it was proved that every teacher could apply the designed workplace contexts with their instructional plans.

Keywords: 1. Workplace context 2. Students' competencies 3. Learning history

บทนำ

ในระดับนานาชาติหลายประเทศต่างประสบปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียน ประเทศเหล่านั้นจึงได้มีความพยายามที่จะทำการศึกษาและวิจัยเพื่อเสนอแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มุ่งพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้เรียนซึ่งเป็นผลลัพธ์ที่พึงปรารถนา รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและพันธกิจที่สำคัญเพื่อการดำเนินงานการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ จากการศึกษาพบว่า หลายประเทศให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรอิงสมรรถนะและการกำหนดเป้าหมายคุณภาพของผู้เรียนที่ชัดเจน ซึ่งมีทั้งกลุ่มประเทศที่ดำเนินการปรับหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรอิงสมรรถนะ และกลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน สำหรับการดำเนินชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ในบริบทการศึกษาของไทยในห้วงปีพุทธศักราช 2562 เป็นต้นมา ได้มีการวางแผนจัดทำกรอบสมรรถนะหลักสูตรการศึกษาระดับพื้นฐาน พัฒนารอบสมรรถนะผู้เรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น และนำเสนอแนวทางการใช้กรอบสมรรถนะในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหาความด้อยคุณภาพของการศึกษา ระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน และความด้อยคุณภาพของผู้เรียนทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

เมื่อกล่าวถึงสมรรถนะ คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าเหมาะสำหรับการจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา นั่นเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีบทบาทสำคัญและมีหน้าที่โดยตรงในการจัดการเรียนการสอนสายอาชีพที่เรียกว่า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเน้นการพัฒนาอาชีพและการสร้างความพร้อมในการทำงาน ผู้เรียนจึงต้องมีสมรรถนะในด้านการประกอบอาชีพต่าง ๆ ตามความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงาน แต่แท้จริงแล้วการจัดการศึกษาอิงสมรรถนะ สามารถจัดให้กับผู้เรียนได้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพราะเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นในสิ่งที่ผู้เรียนได้รับการคาดหวังให้กระทำมากกว่ารวมความสนใจส่วนใหญ่ในสิ่งที่ได้รับการคาดหวังให้รู้ในหลักการ เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและปรับเปลี่ยนตามความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนและสังคม อันเป็นนัยสำคัญว่าผู้เรียนได้รับและประยุกต์

ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม คุณลักษณะและเจตคติในการแก้ไขสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวันตามแนวโน้มกระแสสังคมและโลก ดังที่ Spencer, & Spencer (1993) กล่าวว่า สมรรถนะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของการทำงานที่ดีกว่าเชาวน์ปัญญาที่จะเห็นได้ว่าผู้เรียนที่เรียนเก่งอาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำงานเสมอไป แต่ผู้ที่ทำงานเก่งมักประสบความสำเร็จสูงในการทำงาน เนื่องจากสามารถประยุกต์ใช้หลักการ วิธีการ ทักษะและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ตนมีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการทำงานที่ทำ ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ก็สามารถสะท้อนให้ผู้เรียนทำงานให้เกิดสมรรถนะในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้ และทักษะกระบวนการทางประวัติศาสตร์ได้ แม้ว่าการจัดการศึกษาอิงสมรรถนะเป็นเรื่องใหม่ที่ผู้สอนประวัติศาสตร์อาจไม่เคยสอนอิงสมรรถนะมาก่อน โดยปัญหาหลักคือ การมองหาบริบทของการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำประวัติศาสตร์มาใช้ในการทำงานใดงานหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง เชื่อมโยงกับสมรรถนะและสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน คงเป็นเรื่องยากสำหรับผู้สอนหรืออาจจะต้องใช้เวลาดำเนินการนาน และปัญหารองคือ การจัดการศึกษาแบบเดิมที่ท้ออยู่อาจไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกที่เน้นการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันและไม่ยึดหยุ่นต่อการตอบสนองความแตกต่างอย่างหลากหลายของผู้เรียน

ดังนั้นผู้วิจัยเชื่อว่าหัวใจและงานท้าทายของการจัดการศึกษาอิงสมรรถนะให้ประสบความสำเร็จคือ การออกแบบบริบทการทำงาน (workplace context) ให้นักเรียนทำ จึงได้ดำเนินการวิจัยด้วยการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากสาระประวัติศาสตร์ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อนำมาสร้างเป็นขอบข่ายของการปฏิบัติงาน ภาระงาน กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์เป็นคลังกิจกรรมการเรียนรู้และการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ ทักษะ กระบวนการทางประวัติศาสตร์ คุณลักษณะและเจตคติมาใช้ในการปฏิบัติงานในบริบทหนึ่ง ๆ ที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งการวิจัยพื้นฐานครั้งนี้ได้บริบทการทำงานที่เหมาะสมและสามารถพัฒนาต่อยอดในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

2. เพื่อประเมินบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะ
ของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

3. เพื่อศึกษาการวางแผนของครูในการใช้บริบท
การทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียน
ประวัติศาสตร์

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาแนวคิด
ทฤษฎี หลักการ การตรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
เพื่อเป็นพื้นฐานและแนวทางในการวิจัยเพื่อนำมาออกแบบ
และพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะ
ของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา โดยประเด็นเนื้อหาที่สำคัญคือ

เริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เกี่ยวกับ
สมรรถนะที่ McClelland (1973) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาและ
วิจัยว่า เหตุใดบุคลากรที่ทำงานในตำแหน่งเดียวกัน
จึงมีผลงานที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงได้แยกบุคลากรที่มี
ผลการปฏิบัติงานดีออกจากบุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงาน
พอใช้ แล้วจึงศึกษาว่า บุคลากรทั้ง 2 กลุ่ม มีผลการทำงาน
ที่แตกต่างกันอย่างไร ผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่า บุคลากร
ที่มีผลการปฏิบัติงานดีจะมีสิ่งที่เรียกว่า สมรรถนะ
(competency) ต่อมาในปี 1973 เขาจึงได้เขียนบทความ
วิชาการเรื่อง Testing for Competence Rather than for
"Intelligence" ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดของแนวคิดเรื่องสมรรถนะ
และเป็นที่มาของนิยามสมรรถนะว่า กลุ่มพฤติกรรม
เชิงคุณลักษณะส่วนบุคคลและความสามารถที่แสดง
ออกมาให้เห็นถึงการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ ค่านิยม
และคุณลักษณะส่วนบุคคล รวมทั้งพฤติกรรมการทำงาน
ในบทบาทและสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้ประสบผลสำเร็จ
ตามเกณฑ์มาตรฐานหรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และ
กลุ่มพฤติกรรมเชิงคุณลักษณะส่วนบุคคลที่นำมาใช้จะต้อง
มีความสัมพันธ์ สอดคล้องกับภาระงานที่ปฏิบัติใน
ตำแหน่งนั้น ๆ โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ (knowledge)
ทักษะ (skill) ความสามารถ (ability) และคุณลักษณะ
ส่วนบุคคล (personal characteristics) อันได้แก่
วิธีคิด อุปนิสัย และแรงจูงใจ หลังจากนั้นได้มีนักวิชาการ
นักการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ พบว่า ได้นำแนวคิดของ
McClelland เป็นพื้นฐานในการนำสมรรถนะไปประยุกต์
ใช้ในการพัฒนาบุคลากร รวมถึงการนำระบบสมรรถนะ
ไปใช้ในการบริหารงานบุคคลในมิติต่าง ๆ สำหรับมิติบริบท

ทางการศึกษาในไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic of Education, 2019)
กำหนดให้สมรรถนะเป็นคุณลักษณะสำคัญที่สามารถสะท้อน
ให้เห็นถึงความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้เรียน ซึ่ง
ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะ
ผู้เรียนอย่างถ่องแท้ เพื่อนำไปใช้ในการออกแบบการจัด
การเรียนการสอน และการออกแบบการวัดและประเมินผล
เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้น
การนำสมรรถนะมาเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา ถือเป็น
ก้าวที่สำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ทำให้
ผู้วิจัยได้แนวทางสำหรับการออกแบบบริบทงาน
ที่ให้นักเรียนทำ

จากการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ
สมรรถนะ พบประเด็นสำคัญที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์
ต่อการวิจัยครั้งนี้ คือ การแบ่งสมรรถนะออกเป็น 2 กลุ่ม
ได้แก่ สมรรถนะขั้นพื้นฐาน และสมรรถนะที่ทำให้บุคคล
มีความแตกต่างจากผู้อื่น McLagan (1997) ได้ให้ทรรศนะ
เพิ่มเติมต่อลักษณะของสมรรถนะในมุมมองที่ต่างออกไป
ที่รวมทั้งมุมมองขีดความสามารถที่เป็นปัจจัยนำเข้าและ
ผลลัพธ์เข้าด้วยกัน สำหรับสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐานในประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ
(Office of the Basic of Education, 2019) ได้กำหนด
สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคณะกรรมการ
อิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา (Office of the
Education Council, 2019) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะ
หลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสามารถแบ่ง
สมรรถนะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเพื่อการดำรงชีวิต
อย่างมีคุณภาพได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สมรรถนะ
หลัก (core competency) และสมรรถนะเฉพาะ (specific
competency) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์กำหนด
เป็นความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้อง
ในการทำงาน ได้แก่ สมรรถนะทางความรู้ (knowledge
competency) สมรรถนะทางความสามารถ (functional
competency) และสมรรถนะทางสังคม (soft skills) นอกจากนี้
ผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการกำหนดระดับของสมรรถนะ
(proficiency level) ซึ่งเป็นระดับของพฤติกรรมของบุคคล
ที่แสดงถึงความสามารถหรือประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
ของบุคคลตามตำแหน่ง บทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบ
ที่กำหนดไว้ โดยทั่วไปจะกำหนดจากความชำนาญหรือ

ความคล่องแคล่วของในแต่ละสมรรถนะ ซึ่งขีดความสามารถของกลุ่มสมรรถนะหลัก กลุ่มสมรรถนะตามบทบาทหน้าที่ และกลุ่มความรู้ในงาน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์ระดับสมรรถนะตามแนวคิดของ Benner (1984); Russo (2016); เทียน ทองแก้ว (Thongkeaw, 2007) รวมทั้งของ รัตตินันท์ ภูริวณิชยกุล และมาเรียม นิลพันธุ์ (Tiravanitchakul, & Nillapun, 2013) ซึ่งได้นิยามและแสดงพรรณนาไว้ทำนองเดียวกันเพื่อนำมากำหนดเป็นระดับสมรรถนะ 5 ระดับ ได้แก่ 1) ระดับจำกัด 2) ระดับพื้นฐาน 3) ระดับชำนาญการ 4) ระดับขั้นสูง และ 5) ระดับเชี่ยวชาญ

สำหรับการนำสมรรถนะในบริบทของการทำงานต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ นั้น นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจและมีความท้าทายเป็นอย่างมาก การจัดการเรียนการสอนล้วนต้องการฝึกฝนและเตรียมความพร้อมสำหรับอนาคต ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีสมรรถนะในบริบทการทำงานที่เป็นแรงงานที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม และผู้ประกอบการอย่างมีคุณภาพ มีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัย ทั้งนี้สมรรถนะในงานที่ให้นักเรียนทำจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะและเจตคติ การประยุกต์ใช้ การกระทำหรือการปฏิบัติงาน และสถานการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งผลสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่าการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะนั้น เป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนประวัติศาสตร์ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนเป็นแบบแผน ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดและความก้าวหน้าไปตามความสามารถของตน โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหาและการดำรงชีวิตในอนาคต ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานในการเรียนประวัติศาสตร์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระความรู้ ได้รับการฝึกทักษะ รวมทั้งได้รับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่าง ๆ ผ่านการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะจนสามารถแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความสามารถในการนำความรู้ ทักษะ เจตคติและคุณลักษณะต่าง ๆ ที่มีในการทำงานหรือแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จในระดับใดระดับหนึ่ง สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

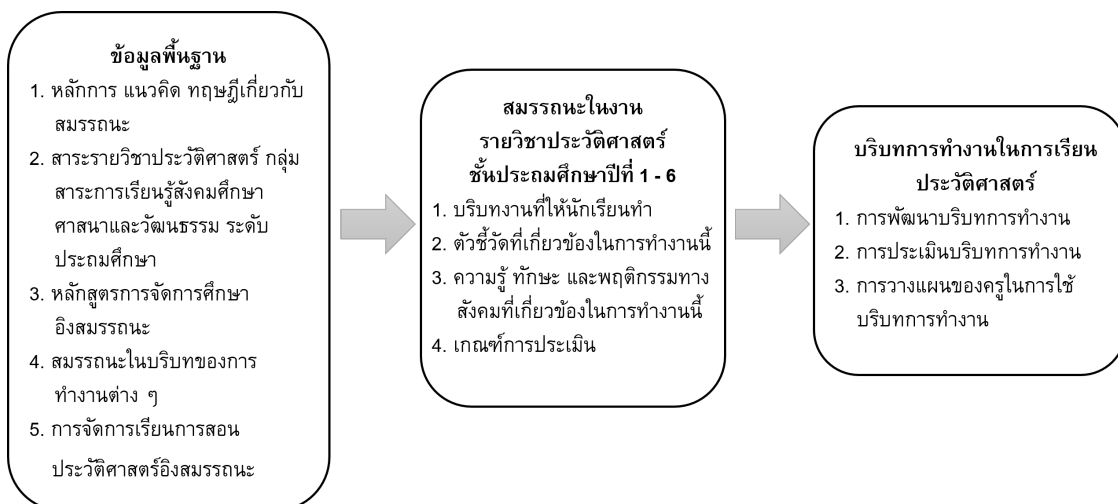
อิงสมรรถนะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถเพิ่มสูงขึ้นและประสบความสำเร็จในการทำงานหรือการแก้ปัญหาได้อย่างแน่นอน สรุปได้ว่า บริบทการทำงานในการเรียนประวัติศาสตร์ หมายถึง ชุดข้อมูลของขอบข่ายของการปฏิบัติงาน ภาระงาน กิจกรรมหรือมวลประสบการณ์เป็นคลังกิจกรรมการเรียนรู้และการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการนำความรู้ ทักษะ กระบวนการทางประวัติศาสตร์ และเจตคติมาใช้ในการปฏิบัติงาน ในบริบทหนึ่ง ๆ ประกอบด้วยบริบทงานที่ให้นักเรียนทำ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ตลอดจนเกณฑ์การประเมินระดับสมรรถนะซึ่งได้มาจากการวิเคราะห์สาระประวัติศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษา ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับการนำแนวคิดสมรรถนะ การออกแบบบริบทการทำงาน มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะหลักผ่านวิชาประวัติศาสตร์ด้วยการปฏิบัติงาน ภาระงาน หรือกิจกรรมของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมสมรรถนะในงานวิชาประวัติศาสตร์จะต้องสอดคล้องกับสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยมีลักษณะของการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะดังนี้ 1) กำหนดผลการเรียนรู้ หรือเรียกว่า สมรรถนะ หรือภาระงานอย่างชัดเจน ซึ่งสมรรถนะที่กำหนดขึ้นเป็นสิ่งจำเป็นกับการศึกษาและการปฏิบัติงานในอาชีพต่าง ๆ ที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติได้เมื่อจบการเรียนการสอน ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามภาระงานที่กำหนด 2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกใช้สื่อที่หลากหลาย และอุปกรณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนปฏิบัติภาระงานได้สำเร็จตามสมรรถนะที่กำหนด เน้นกระบวนการเรียนการสอนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้ได้ตามเกณฑ์ 3) ให้อาจารย์ผู้เรียนแต่ละคนเพียงพอที่จะปฏิบัติภาระงานหนึ่ง ๆ ให้สำเร็จ ก่อนที่จะไปสู่ภาระงานต่อไป 4) ให้ผู้เรียนแต่ละคนปฏิบัติภาระงานให้สำเร็จตามเกณฑ์การปฏิบัติงานที่กำหนด ใช้การวัดผลแบบอิงเกณฑ์ในการประเมินความสำเร็จของผู้เรียนแต่ละคน

ซึ่งการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะ นั้น จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนกิจกรรมในสถานการณ์จริง มีทักษะการคิดและแก้ปัญหา และบูรณาการกับการทำงานในสายอาชีพต่าง ๆ บทความวิจัยนี้จึงมุ่งแสดงให้เห็นการพัฒนาลังงานวิชาประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ในรูปแบบของชุดข้อมูลบริบทการทำงานที่กำหนดเป็นสมรรถนะในงานรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับครูที่สอนประวัติศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เลือกไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการเรียนการสอนของตน บริบทของนักเรียนและบริบทของสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบ ได้แก่ 1) บริบทงานที่ให้นักเรียนทำ 2) ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการทำงานนี้ 3) ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องในการทำงานนี้ และ 4) เกณฑ์การประเมิน

โดยหวังว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนประวัติศาสตร์ที่จะนำมาจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะในบริบทการทำงานต่าง ๆ อันจะเป็นการพัฒนาสมรรถนะให้กับผู้เรียนคู่ขนานกับวิชาอื่น ๆ ได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง ทั้งยังเป็นตัวอย่างของการออกแบบบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ได้ รวมถึงช่วยขยายมุมมองและความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอิงสมรรถนะของประเทศไทยให้กว้างขวางและลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

จากหลักการ แนวคิดและทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์เป็นรูปแบบการพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ โดยกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยพื้นฐาน (basic research) เกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะ การออกแบบและพัฒนาชุดข้อมูลบริบทการทำงาน และศึกษาการวางแผนการใช้บริบทงานที่ให้นักเรียนทำจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

และรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

3. พิจารณองค์ประกอบของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ปรับปรุง 2560) วิเคราะห์เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะ แล้วนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา

4. แจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยกับผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิแบบเจาะจง (purposive sampling) ที่มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอน รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 10 คน ศึกษานิเทศก์ ที่มีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ จำนวน 8 คน และครูผู้สอนประวัติศาสตร์ ที่มีวิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ จำนวน 12 คน เพื่อสำรวจความคิดเห็น โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น เป็นการยืนยันคุณภาพเกี่ยวกับบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. สรุปผลการประเมินคุณภาพบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ และพิจารณาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ทรงคุณวุฒิได้ทำการวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดที่ควรปรับปรุงของบริบทการทำงานที่พัฒนาขึ้น แล้วทำการแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. ติดต่อแจ้งวัตถุประสงค์การวิจัยกับครูผู้สอนประวัติศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้มาจากครูผู้สอนประวัติศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชั้นละ 2 คน โดยใช้วิธีการคัดเลือกครูแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อร่วมศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง และพิจารณาข้อดี ข้อด้อย ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกใช้บริบทงานที่ให้นักเรียนทำโดยใช้แผนการใช้บริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์สำหรับครูในการเก็บข้อมูลวิจัย

7. นำเสนอการวิเคราะห์และผลการศึกษาในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยและข้ออภิปราย

ผู้วิจัยขอแบ่งเนื้อหาของผลการวิจัยและข้ออภิปรายเป็น 3 ข้อ ได้แก่ หัวข้อแรก ผลการพัฒนาบริบทการทำงาน หัวข้อที่ 2 ผลการประเมินบริบทการทำงาน และหัวข้อที่ 3 ผลการวางแผนการใช้บริบทการทำงาน เป็นหัวข้อสำคัญ เพราะจะช่วยพิสูจน์ว่า บริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ได้

1. ผลการพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะ

ของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัย และเว็บไซต์เกี่ยวกับข้อมูลเนื้อหาวิชา ประวัติศาสตร์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนอิงสมรรถนะ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา โดยนำมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และการจัดการเรียน การสอนอิงสมรรถนะดังกล่าว ผู้วิจัยได้พิจารณา องค์ประกอบของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด วิเคราะห์ เทคนิคและวิธีการในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ อิงสมรรถนะเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและ พัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียน ในการเรียนประวัติศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษา จากนั้น จึงนำมาสังเคราะห์และกำหนดเป็นสมรรถนะในงานรายวิชา ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยจัดทำเป็น ตาราง ประกอบด้วยหัวข้อหลัก คือ 1) บริบทงานที่ ให้นักเรียนทำ 2) ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการทำงาน 3) ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องใน การทำงาน และ 4) เกณฑ์การประเมิน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 บริบทงานที่ให้นักเรียนทำ มีการออกแบบบริบทงาน ที่ให้นักเรียนทำโดยยึดโยงกับมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เมื่อพิจารณามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้ว จึงได้ วางขอบข่ายของบริบทการทำงาน โดยกำหนดให้มี รายละเอียดสอดคล้องกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอน ประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะ กำหนดแนวทางการออกแบบ บริบทการทำงานให้มีความเหมาะสมกับช่วงวัยและ ระดับพัฒนาการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้นำความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และเจตคติมาใช้ในการปฏิบัติในบริบทงาน ที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีชีวิต ภูมิสังคม และใกล้เคียงกับ ชีวิตจริงของนักเรียน

1.2 ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ดำเนินการโดย กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการ ทำงานให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยยึดโยงกับมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดรายวิชาประวัติศาสตร์ จากนั้น วิเคราะห์และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากสาระประวัติศาสตร์ที่มีความเหมาะสมและ เกี่ยวข้องกับบริบทของงานที่ให้นักเรียนทำ เมื่อพิจารณา

แล้วพบว่า บริบทการทำงานของสมรรถนะในงานรายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้ออกแบบในรูปแบบบูรณาการ เพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และเจตคติตามตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานในบริบทการทำงานหนึ่ง

1.3 ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ดำเนินการโดยวิเคราะห์จากขอบข่ายของการปฏิบัติงานตามบริบทงานที่ให้นักเรียนทำ แล้วสังเคราะห์เป็นสมรรถนะที่มีความถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับบริบทงานที่ให้นักเรียนทำและเป็นสมรรถนะที่ตอบสนองความแตกต่างอย่างหลากหลายของผู้เรียน โดยกำหนดสมรรถนะออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สมรรถนะทางความรู้ (knowledge competency) ด้านที่ 2 สมรรถนะทางความสามารถ (functional competency) และด้านที่ 3 สมรรถนะทางสังคม (soft skills)

1.4 เกณฑ์การประเมิน ดำเนินการวิเคราะห์เกี่ยวกับการประเมินผลอิงสมรรถนะ (competency-based assessment) ควบคู่กับการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับสมรรถนะ (proficiency level) แล้วสังเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นเกณฑ์การประเมิน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามระดับความชำนาญ ได้แก่ 1) ระดับจำกัด 2) ระดับพื้นฐาน 3) ระดับชำนาญการ 4) ระดับขั้นสูง และ 5) ระดับเชี่ยวชาญ ซึ่งแต่ละระดับสมรรถนะจะมีคำอธิบายในเกณฑ์ประเมินที่สะท้อนการประเมินสมรรถนะที่เป็นองค์รวมของความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคม ให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของนักเรียนในชั้นปีนั้น ๆ สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการช่วยเหลือ ปรับปรุง และพัฒนานักเรียนในการปฏิบัติงานตามขอบข่ายของบริบทงานที่ให้นักเรียนทำ

จะเห็นได้ว่า ในภาพรวมองค์ประกอบของชุดบริบทการทำงาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ได้มาทั้งหมดจำนวน 38 บริบท ที่ประกอบด้วยหัวข้อ บริบทงานที่ให้นักเรียนทำ ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการทำงาน และเกณฑ์การประเมินที่ออกแบบให้มีความชัดเจน และให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเพียงพอ สำหรับเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินสมรรถนะนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ครูผู้สอนสามารถนำไปเป็นเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูลและเป็นสารสนเทศเพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงเป็นประโยชน์ในการวางแผนและ

พัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามสมรรถนะในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่กำหนด การออกแบบบริบทการทำงานครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาบริบทการทำงานของ Lee, Fuller, Ashton, Butler, Felstead, Unwin, & Walters (2004) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนบริบทการทำงาน เสนอแนวทางการกำหนดการเรียนการสอนบริบทการทำงาน 3 ประเด็น คือ 1) แนวทางการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนการสอนด้วยรายบุคคล/ด้วยตนเอง เน้นประสิทธิภาพการทำงานและการมีส่วนร่วม 2) รูปแบบการเรียนรู้ มีทั้งการเรียนรู้แบบทางการและไม่เป็นทางการ/ตามอัธยาศัย ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการทำงาน และ 3) โครงสร้างขององค์กรและการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้บริบทการทำงาน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับนโยบายและการตัดสินใจของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งวัตถุประสงค์ของชุดบริบทการทำงานนี้ยังสอดคล้องกับแก่นของการจัดการศึกษาอิงสมรรถนะที่ Bristow, & Patrick (2014) กำหนดไว้ 5 ประการ คือ 1) ผู้เรียนก้าวหน้าในระดับที่สามารถแสดงความเชี่ยวชาญออกมาได้ 2) สมรรถนะที่แสดงออกมีความชัดเจน 3) มีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ในเชิงบวกและมีความหมายต่อผู้เรียน 4) ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือ รวมทั้งจัดสรรเวลาให้เหมาะสมบนพื้นฐานของความแตกต่างในความต้องการของการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน และ 5) ผลการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะ รวมถึงการนำไปใช้และสร้างองค์ความรู้ได้พร้อมกับการพัฒนาทักษะและคุณลักษณะที่สำคัญ

2. ผลการประเมินบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

การออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ที่ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ โดยกำหนดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินบริบทการทำงาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ชั้นละ 5 คน ด้วยการตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อยืนยันคุณภาพงานวิจัยเกี่ยวกับบริบทการทำงานในการเรียนประวัติศาสตร์ โดยได้แบ่งรูปแบบการประเมินออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2

ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของชุดข้อมูลบริบทการทำงาน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับ พิจารณาจากระดับความเหมาะสม ถูกต้องและสมบูรณ์ ระดับคะแนน 5 (ดีมาก) 4 (ดี) 3 (ปานกลาง) 2 (พอใช้) และ 1 (ต้องแก้ไข) และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากนั้น ได้วิเคราะห์ผลการประเมินบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ จากข้อมูลให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อประเมินเกี่ยวกับบริบทการทำงานในการเรียนประวัติศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ในประเด็นดังต่อไปนี้ 1) บริบทงานที่ให้นักเรียนทำ 2) ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องในการทำงาน 3) ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมทางสังคมที่เกี่ยวข้องในการทำงาน 4) เกณฑ์การประเมิน และ 5) ภาพรวมของบริบทการทำงาน ผลการประเมินคุณภาพบริบทการทำงานที่ให้นักเรียนทำ ปรากฏว่า ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยมาก แสดงว่าบริบทการทำงานมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งผลการประเมินบริบทการทำงานครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาเกี่ยวกับบริบทการทำงานของ Rozhkov, Cheung, & Tsui (2017) ที่สร้างกรอบทฤษฎีสำหรับการพัฒนารูปแบบสมรรถนะอิงบริบทการทำงาน และสร้างรูปแบบสมรรถนะตามบริบทการทำงานสำหรับกลุ่มนักเรียน ได้กรอบทฤษฎีสำหรับการพัฒนารูปแบบสมรรถนะอิงบริบทการทำงาน คือ 1) สมรรถนะพนักงาน 2) วัฒนธรรมองค์กร 3) บรรยากาศของทีม และ 4) ทักษะการปฏิบัติ ซึ่งรูปแบบสมรรถนะอิงบริบทการทำงานมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมสมรรถนะที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้บรรลุประสิทธิภาพสูงในการทำงานสามารถทำนายสมรรถนะและประสิทธิภาพการทำงานส่วนบุคคล เป็นไปทำนองเดียวกันกับการศึกษาบริบทการเรียนรู้ภายใต้บริบทการทำงานของ Brooker, & Butler (1997) ที่ศึกษาแนวทางสู่การเรียนรู้ในบริบทการทำงาน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะกับการเรียนรู้ ผลการศึกษาชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะของบริบทการเรียนรู้ภายใต้บริบทการทำงานที่สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภทคือ 1) บริบทการทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นทางการหรือที่เรียกว่า บริบทการทำงานตามอัธยาศัย และ 2) บริบทการทำงานในสภาพแวดล้อมที่เป็นทางการ หรือที่เรียกว่า บริบทการทำงานในระบบการจัดการศึกษา

3. ผลการวางแผนการใช้บริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์

ดำเนินการวิจัยโดยให้ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ระดับชั้นละ 2 คน ศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ แล้วเลือก บริบทการทำงาน คนละ 2 บริบท ไปประยุกต์ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน จากนั้นสอบถามถึงข้อดี ข้อด้อย ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกใช้บริบทการทำงานดังกล่าว สำหรับประเด็นในการวิเคราะห์เกี่ยวกับบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์นั้น ได้ออกแบบแผนการใช้บริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ ที่ได้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม โดยให้ครูผู้สอนพิจารณาแผนการใช้บริบทการทำงาน และสมรรถนะในงานรายวิชาประวัติศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น แล้ววิเคราะห์ว่าจะนำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของครูผู้สอนอย่างไร ซึ่งแผนการใช้มีประเด็นในการพิจารณาได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้สอน บริบทงานที่ให้นักเรียนทำที่ครูเลือกใช้ หน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้อง ลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และประเด็นการพิจารณาจุดเด่น จุดที่ควรปรับปรุงของบริบทการทำงาน ปรากฏว่าในภาพรวมครูผู้สอนประวัติศาสตร์ทุกคนสามารถนำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปประยุกต์ใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับตัวชี้วัด มาตรฐานการเรียนรู้ และ หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งผลการวางแผนการใช้บริบทการทำงานนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Havekes (2015) ที่กล่าวว่า การสอนคิดทางประวัติศาสตร์เชิงรุก (active historical thinking) เหมาะสำหรับการสร้างบริบททางประวัติศาสตร์ ต้องมีการกำหนดภาระงานให้นักเรียนได้ปฏิบัติ มุ่งเน้นไปที่การทำงานร่วมกันของนักเรียน นักเรียนได้จับคู่ทำงานที่แปลกออกไป (odd-one-out-task) ทั้งยังสอดคล้องกับ ยุวดี ชมชื่น (Chomchuen, 2018) ที่ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ การเรียนรู้แบบผสมผสานและการทำงานร่วมกัน โดยได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่เรียกว่า SIBERS ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ที่ส่งเสริมการทำงานของนักเรียนในทุกขั้นตอน

การจัดการเรียนรู้แบบ SIBERS เช่น การประชุมและการวางแผนการทำงาน การทำงานกลุ่ม การแบ่งหน้าที่ ปฏิบัติกิจกรรม การใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และการนำเสนอผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งครูสามารถนำไปใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะร่วมกับการใช้บริบทการทำงานได้ด้วยเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

การนำบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ไปใช้ ควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ครูที่นำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ ควรเข้าใจว่าบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์นี้ เป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะ ดังนั้นในการเลือกบริบทงานที่ให้นักเรียนทำ ควรจะต้องมีการวางแผนการใช้บริบทการทำงานด้วยการวิเคราะห์ว่าจะนำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ในแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเองอย่างไร โดยต้องพิจารณาถึงความสอดคล้องตัวชี้วัดมาตรฐานการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ จากนั้นถึงจะต้องไปกำหนดว่าบริบทงานที่ให้นักเรียนทำนี้จะอยู่ในลำดับขั้นตอนใดของการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การนำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. ครูที่นำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ ควรคำนึงถึงบริบทของนักเรียน สถานศึกษา รวมถึงชุมชน ท้องถิ่น เนื่องจากว่าบริบทงานที่ให้นักเรียนทำนี้มีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่แตกต่างกันหลากหลาย ดังนั้นครูจึงต้องพิจารณาถึงความรู้ความสามารถของนักเรียน สภาพแวดล้อมของโรงเรียน และชุมชนท้องถิ่นด้วย เพื่อให้การนำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ สามารถพัฒนาสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาในเทศก์ ควรมีการสนับสนุนให้ครูได้มีการนำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำไปใช้ รวมถึงสนับสนุนให้มีการจัดทำบริบทงานที่ให้นักเรียนทำในรายวิชาอื่น ๆ ต่อไป โดยพิจารณาจากรายวิชาหลัก หรือรายวิชาที่สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการได้อย่างสอดคล้องกัน รวมถึงสนับสนุน ส่งเสริมให้

ออกแบบและพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือของรายวิชาอื่น ๆ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อไป

4. ควรมีการวิจัยติดตามประเมินผลบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ โดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ด้านสมรรถนะของตัวนักเรียน และสำรวจความคิดเห็นของครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนที่ผ่านการเรียนรู้โดยใช้บริบทงานที่ให้นักเรียนทำ ซึ่งอาจจะวัดเมื่อจบระดับประถมศึกษาตอนต้น ระดับประถมศึกษาตอนปลาย หรือติดตามเมื่อนักเรียนไปศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก็ได้

5. ควรมีการวิจัยและพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เป็นการต่อยอดการพัฒนาสมรรถนะในระดับที่สูงขึ้น หรือนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการในโรงเรียนที่ขาดแคลนครูหรือครูไม่ครบชั้น หรือพัฒนาเป็นบริบทงานที่ให้นักเรียนทำเป็นตัวอย่างแก่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตน เป็นต้น

การพัฒนาบริบทการทำงานเพื่อเพิ่มพูนสมรรถนะของนักเรียนในการเรียนประวัติศาสตร์นี้ เป็นการออกแบบ ขอบข่ายการปฏิบัติงาน ภาระงาน แล้วจัดทำเป็นคลังงานที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์อิงสมรรถนะเพื่อให้ครูที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ได้เลือกใช้ตามที่เห็นว่าเหมาะสมกับแผนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง หรือเห็นว่าสอดคล้องตามบริบทพื้นที่ของสถานศึกษา บริบทการทำงานนี้มีเป้าหมายเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะในงานรายวิชาประวัติศาสตร์ คือ สมรรถนะทางความรู้ (knowledge competency) สมรรถนะทางความสามารถ (functional competency) และสมรรถนะทางสังคม (soft skills) ผ่านการทำงานตามบริบทงานต่าง ๆ และส่งเสริมให้นักเรียนได้บำเพ็ญ พัฒนา และต่อยอดสมรรถนะหลักที่สำคัญและจำเป็นตามกรอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จะประกาศใช้ในปีพุทธศักราช 2567 นี้ ผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ เป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนนำไปออกแบบบริบทการทำงานใน

กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ หรือถ้าหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันขึ้นกับนโยบายการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะของไทย แต่บริบทการทำงานนี้ ก็ยังคงจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์และการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการ ระดับประถมศึกษา ครูประจำชั้นที่รับผิดชอบสอนหลายวิชาสามารถเลือกเอาบริบทงานไปใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้ด้วยเช่นเดียวกัน

References

- Benner, P. (1984). From Novice to Expert: Excellence and Power in Clinical Nursing Practice. **The American Journal of Nursing**, 84(12): 1480.
- Bristow, S. F., & Patrick, S. (2014). **An International Study in Competency Education: Postcards from Abroad**. [Online]. Retrieved October 6, 2020 from <https://aurora-institute.org/wp-content/uploads/CW-An-International-Study-in-Competency-Education-Postcards-from-Abroad-October-2014.pdf>
- Brooker, R., & Butler, J. (1997). The Learning Context within the Workplace: As Perceived by Apprentices and Their Workplace Trainers. **Journal of Vocational Education and Training**, 49(4): 487-510.
- Chomchuen, Yuvadee. (2018). The Development of History Learning through Historical Method, Blended Learning and Collaborative Learning for Matthayomsuksa II Students (การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์โดยประยุกต์ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์การเรียนรู้แบบผสมผสาน และการเรียนรู้แบบทำงานร่วมกันสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2). **Journal of Education Research Faculty Education, Srinakharinwirot University**, 13(2): 137-151.
- Tiravanitchakul, Rattinan, & Nillapun, Maream. (2013). A Development of Competencies, Indicators for Competencies of Bachelor's Degree Students in Communication Disorders Program (การพัฒนสมรรถนะ ตัวชี้วัดสมรรถนะบัณฑิตสาขาวิชาความผิดปกติของการสื่อความหมาย). **Silpakorn Educational Research Journal**, 7(1): 84-96.
- Havekes, H. (2015). **Knowing and Doing History. Learning historical thinking in the classroom**. Doctoral dissertation, Radboud University, Nijmegen, Netherlands.
- Lee, T., Fuller, A., Ashton, D., Butler, P., Felstead, A., Unwin, L., & Walters, S. (2004). **Learning as Work: Teaching and Learning Processes in the Contemporary Work Organisation**. [Online]. Retrieved September 14, 2020 from https://www.academia.edu/31330082/Learning_as_Work_Teaching_and_Learning_Processes_in_the_Contemporary_Work_Organisation
- McClelland, D. C. (1973). Testing for Competence Rather than for "Intelligence". **American Psychologist**, 28(1): 1-14.
- McLagan, P. A. (1997). Competencies: The Next Generation. **Training & Development Journal**, 51(5): 40-47.
- Office of the Basic of Education. (2019). **Students' Core Competency Determination in the Basic Level Education** (การกำหนดสมรรถนะหลักของผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน). Bangkok: 21 Century.
- Office of the Education Council. (2019). **Learning Management for Competency-Based Active Learning** (การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงรุก). Bangkok: 21 Century.
- Rozhkov, M., Cheung, B. C. F., & Tsui, E. (2017). Workplace Context and its Effect on Individual competencies and Performance in Work Teams. **International Journal of Business Performance Management**, 18(1): 49.
- Russo, D. (2016). **Competency Measurement Model**. [Online]. Retrieved September 12, 2020 from <https://www.ine.es/q2016/docs/q2016Final00276.pdf>
- Spencer, L. M., & Spencer, S. M. (1993). **Competence at Work: Models for Superior Performance**. New York: John Wiley & Sons Inc.
- Thongkeaw, Tuen. (2007). **Competency: Principles and Methods** (สมรรถนะ (Competency): หลักการและแนวปฏิบัติ). Bangkok: Suan Dusit Rajabhat University.